

- Araştırma Makalesi -

SANAL MODA* (VIRTUAL FASHION)

Av./Atty. Güldeniz DOĞAN ALKAN**
Av./Atty. Cansu EVREN***
Av./Atty. Bengü ŐEN GÜRAKAN****

Z

Günümüzde fiziksel evrene ek olarak sanal bir evrende de yaşmaya başlandığına şahit oluyoruz. Bu sanal evrenin gelişmesi ile birlikte kripto paralar, NFT ve metaverse gibi pek çok yeni kavram hayatımızda yer edinmiştir. Hemen hemen herkes gibi moda sektöründe faaliyet gösterenler de sanal evrende yaşanan gelişmeleri takip etmekte ve bu gelişmelere hızlıca uyum sağlamaya çalışmaktadır. Bununla birlikte, tıpkı fiziksel dünyada olduğu gibi sanal evrende de özellikle fikri mülkiyet haklarına ilişkin hak ihlalleri sebebiyle uyuşmazlıklar meydana gelmektedir. Hukukun, sanal evrendeki bu gelişmeler ve moda sektörü-sanal evren ilişkisine uyum sağlama sürecinin irdelenmesi için kaleme alınan bu makale, özellikle moda sektörü ve metaverse, NFT'ler ve fikri mülkiyet hakları arasındaki ilişkiye odaklanacaktır.

---

^H Hakem denetiminden geçmiştir.

* Bu makale 09.04.2023 tarihinde Yayınevimize ulaşmış olup, 22.05.2023 tarihinde birinci hakem; 12.05.2023 tarihinde ikinci hakem onayından geçmiştir.

** Avukat, Ankara Barosu, Gün + Partners, guldeniz.dogan@gun.av.tr

*** Avukat, Ankara Barosu, Gün + Partners, cansu.evren@gun.av.tr

**** Avukat, Ankara Barosu, Gün + Partners, bengu.sen@gun.av.tr

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

ıkar atışması: Yazarlar tarafından çıkar atışması bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmişlerdir.

Katkı Payı Oranı: Eşit orandadır

Bu makaleye atıf için; DOĞAN ALKAN, Gldeniz, EVREN, Cansu, ŐEN GRAKAN, Beng, "Sanal Moda", Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Cilt No.: 19, Sayı No.: 65, 2023, s. 3-18.

Anahtar Kelimeler: NFT, Metaverse, Moda, Moda Hukuku, Fikri Mülkiyet Hukuku

ABSTRACT

Today, we witness that people start to live in a virtual universe in addition to the physical universe. With the development of this virtual universe, many new concepts such as cryptocurrencies, NFT and metaverse have taken their place in our lives. Like almost everyone else, those operating in the fashion industry follow the developments in the virtual universe and try to adapt quickly to these developments. However, just as in the physical world, conflicts occur in the virtual universe due to right violations especially regarding IP rights. This article, written in an aim to examine the process of adapting the law to these developments in the virtual universe and the fashion industry-virtual universe relationship, will focus especially on the relationship between the fashion industry and metaverse, NFTs and IP rights.

Keywords: *NFT, Metaverse, Fashion, Fashion Law, Intellectual Property Law*

***

I. GİRİŞ

Teknoloji sektöründeki gelişmeleri takip etmeyen biri olsanız bile son birkaç yılda tüm dünyanın kripto paralar, NFT'ler ve metaverse kavramları etrafında döndüğünü fark etmiş olmalısınız. Özellikle pandeminin etkisiyle çevrimiçi dünyada daha çok vakit geçirmeye başladığımız 2020 yılından bu yana yenedünyanın bu sanal varlıkları hemen hemen hepimizin ilgisini çekmeyi başardı. Hatta pek çoğumuz, tam olarak ne olduklarını henüz kavrayamasak bile kendimize bu evrende bir yer edinmeye çalışıyor, bütün bunların ne anlama geldiğini öğrenmek istiyoruz.

Bu makaleyi okuyan pek çok kişinin, bu varlıkların tanımlarına aşına olduğunu ve hatta bu varlıklardan en az birine sahip olduğunu düşünmekle beraber, bu evrene moda hukuku perspektifinden yaklaşımadan önce kısaca ne anlam ifade ettiklerini hatırlamanın faydalı olacağına inanıyoruz.

Kripto para, esasen sanal bir para birimi olup, fiziksel bir karşılığı bulunmayan, merkeziyetsiz ve şifreli bir sanal varlıktır¹. NFT (Non-Fungible Token, diğer bir deyişle Türk Dil Kurumu'nun önerdiği tercümesiyle Nitelikli Fikrî Tapu)² ise, blokzincir teknolojisinin kullanıldığı gerçek dünyadaki somut nesnelere temsil eden, sanal ve değiştirilmesi mümkün olmayan tokenları ifade etmekte³, son olarak metaverse ise kısaca kalıcı çevrimiçi üç boyutlu sanal ortamları destekleyen sanal bir evren olarak tanımlanmaktadır⁴.

Bugün yerli ve yabancı şirketler, kuruluşlar, sanatçılar ve farklı kesimlerden pek çok gerçek ve tüzel kişi, oluşturdukları eserleri ya da sanal varlıkları NFT olarak satmakta, kendi şirketlerine ait kripto paraları piyasaya sürmekte ve metaverse evrenine yatırım yapmaktadırlar. Özellikle NFT'lerin sanatsal özelliği de dikkate alındığında, moda sektöründe yer alan kişilerin, ürünlerini NFT olarak da satmaya ve hatta metaverse evreninde sanal mağazalar açmaya başlaması şaşırtıcı değildir.

II. NFT'lerin ve Metaverse'ün Moda Sektöründeki Yansımaları - Güncel Gelişmelere Kısa Bir Bakış

Moda sektörü için sanal evrene adapte olma süreci pandemiyle birlikte hız kazanmış ve Prada, Gucci, Burberry, Adidas, Nike, H&M,

---

¹ Andy Greenberg, 'Crpto Currency', (Forbes,20.04.2011), <<https://www.forbes.com/forbes/2011/0509/technology-psilocybin-bitcoins-gavin-andresen-crypto-currency.html?sh=532f6c11353e>>, erişim tarihi: 27.01.2023

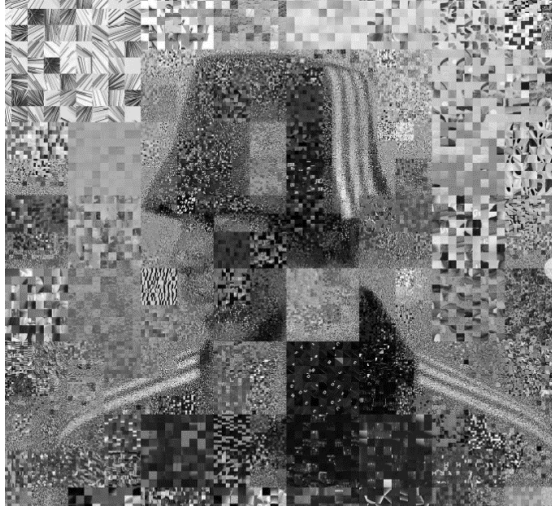
² Sevgi Ceren Gökkoyun, 'NFT'nin Türkçe karşılığı 'Nitelikli Fikri Tapu' olarak belirlendi' (AA, 22.04.2022) <<https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/nftnin-turkce-karsiligi-nitelikli-fikri-tapu-olarak-belirlendi/2570316>>, erişim tarihi: 27.01.2023

³ Mutlu Yıldırım Köse, Havva Yıldız, 'Mutlu Yıldırım Köse ve Havva Yıldız, NFT'lerin marka ve telif hakları ile ilişkisini Dünya Gazetesi'nde değerlendirdiler' (Gün+Partners, 11.04.2022), <<https://gun.av.tr/tr/haberler-ve-etkinlikler/mutlu-yildirim-kose-ve-havva-yildiz-nft-lerin-marka-ve-telif-haklari-ile-iliskisini-dunya-gazetesi-nde-degerlendirdiler>>, erişim tarihi: 01.02.2023.

⁴ C. Jaynes, W. B. Seales, K. Calvert, Z. Fei, and J. Griffioen.. 'The Metaverse: a networked collection of inexpensive, self-configuring, immersive environments. In Proceedings of the workshop on Virtual environments' (EGVE 2003'03). Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, 115–124. <<https://dl.acm.org/doi/10.1145/769953.769967>>, erişim tarihi: 27.01.2023

Tommy Hilfiger gibi pek çok tanınmış markanın son birkaç yılda NFT olarak piyasaya ürünler sunduğu ve metaverse evreninde mağazalar açmaya başladığı görülmüştür. Moda markalarının bu girişimleri, oldukça yenilikçi olmakla birlikte markalama (co-branding⁵) örneklerini de görmemizi sağlamıştır.

Örneğin, 2022 yılının başında Adidas ve Prada bir iş birliği ile Adidas for Prada Re-source başlıklı bir NFT koleksiyonu oluşturmak için dünyanın her yanından insanları, kendi fotoğraflarını göndermeye davet etmiş⁶ ve gönderilen fotoğraflar, ünlü dijital sanatçı Zack Lieberman tarafından derlenmiş⁷ ve NFT olarak yaklaşık 30 Ethereum'a satılmıştır.

⁵ Tek bir ürün ya da hizmet üzerinde, iki veya daha fazla markanın bir arada kullanılmasını ifade eden, şirketlerin stratejik ittifakını içeren bir pazarlama stratejisi: Kaynak: <<https://www.biyomed.com/forum/mesleki-teknik-terimler-sozluгу/birlikte-markalama-co-branding-nedir-ne-demektir.html>> erişim tarihi: 27.01.2023.

⁶ <<https://www.adidas.com/prada-nft>> erişim tarihi: 27.01.2023.

⁷ 'adidas Originals ve Prada'dan Metaverse ve NFT Girişimi', (Vogue, 01.02.2022) <<https://vogue.com.tr/tech/adidas-originals-ve-pradadan-metaverse-ve-nft-girisimi>>, erişim tarihi: 27.01.2023.

⁸ <https://www.instagram.com/p/CZSgZHSLAhy/?utm_source=ig_embed&ig_rid=1022a4ec-d545-4dec-bfe8-88dde3985acd> (Instagram, 29.01.2022), erişim tarihi: 27.01.2023.

Gucci ve Superplastic'in birlikte markalama ile SuperGucci adı altında çıkardığı NFT koleksiyonunda ise Superplastic'in ana karakterleri Janky ve Guggimon'un Gucci'nin klasik desenleri ile giyinmiş olarak karşımıza çıkarmışlardır⁹. Üstelik bu NFT'lerin, her birine Gucci'nin İtalyan seramikçilerince üretilmiş özel heykelciklerle birlikte gelecek olması da NFT'ler ile gerçek dünyayı birleştirmek adına atılmış bir adım olarak görülebilir. Bu NFT'ler halen OpenSea'da satışta olup bu koleksiyona ait NFT'lere ortalama 3-18 Ethereum karşılığında sahip olunabilir¹⁰.

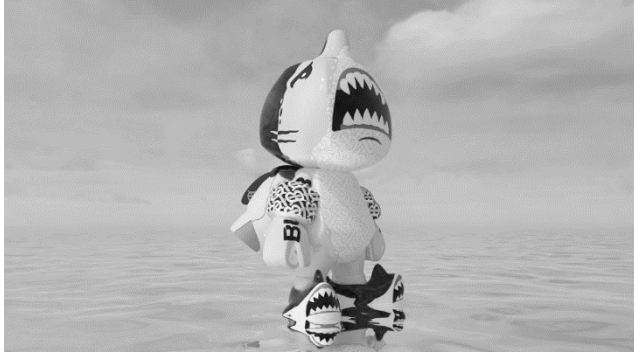

NFT tabanlı oyun Blankos Block Party ile Burberry, Burberry'nin B-Serisindeki ilk dijital ürününü, oyundaki oyuncular arasında alınıp satılabilen "Sharky B" adlı bir NFT'ye dönüştürüp piyasaya sürmek için iş birliği yapmışlardır. Burberry bu işbirliği kapsamında, Sharky B için jetpack'ler, kol bantları ve bardo ayakkabıları da dâhil olmak üzere oyun içi NFT aksesuarları koleksiyonunu piyasaya sürmüştür.

⁹ (Instagram, 01.02.2022), <https://www.instagram.com/p/CZcEzW6rC14/?utm_source=ig_embed&ig_rid=f7fb3167-3f52-4ccc-ba46-40bfcc6ca1a3> erişim tarihi: 27.01.2023.

¹⁰ JankyAndGuggimon, 'SUPERPLASTIC: SUPERGUCCI' (Opensea, 2022), <<https://opensea.io/collection/superplastic-supergucci>>, erişim tarihi : 27.01.2023.

¹¹ (Instagram, 01.02.2022), <https://www.instagram.com/p/CZcEzW6rC14/?utm_source=ig_embed&ig_rid=f7fb3167-3f52-4ccc-ba46-40bfcc6ca1a3> erişim tarihi: 27.01.2023.

12

2022 yılının sonunda, Nike, NFT ve metaverse projelerini yürüten RTFKT, Ethereum ENS ağı için dotswoosh.eth alan adını satın aldığı açıklamış ve bu alan adı ile birlikte Nike, on farklı Ethereum Ad Hizmeti (ENS) alan adına sahip olmuştur. Nike'ın aynı zamanda blok zinciri teknolojisinin kriptografik olarak güvenli dijital varlıkları NTF'ler şeklinde bir çift spor ayakkabı gibi fiziksel ürünlere eklenmesine izin veren bir patentin de sahibi olması ve bu patenti 2019 yılında almış olması da metaverse ve NFT sektörüne ciddi yatırımlar yapmaya devam edeceğinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir:

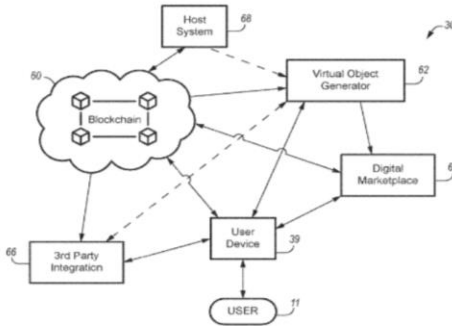

FIG. 3

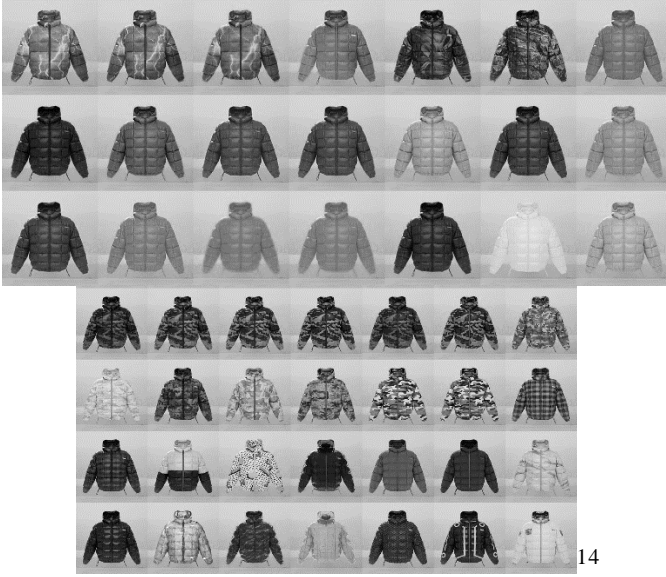

FIG. 7

Nike'in "CryptoKicks" patentinde yer alan görseller

Spor giyim şirketi ASRV, kış sezonunun bir parçası olarak Ocak 2022'de bir NFT koleksiyonu piyasaya sürmüş, piyasaya sürülen NFT'ler ise 3 dakikada tükenmiştir¹³.

¹² (Instagram,10.08.2021),<https://www.instagram.com/p/CSaA4F1g6Zg/?utm_source=ig_embed&ig_rid=06b7689e-7507-41d2-9ffc-1b84f0cd2528> erişim tarihi: 31.01.2023.

14

Yukarıda özetlediğimiz hatırı sayılır gelişmelerden de görüldüğü üzere, bugün moda sektöründe faaliyet gösteren pek çok farklı şirket, sanal dünyada da kendilerine bir yer edinmek için hızla çalışmalara başlamış ve tıpkı fiziki ürünlerinde olduğu gibi sanal ürünlerinin de saniyeler içerisinde tükenebildiğini gözlemlemişlerdir. Sanal dünyadaki ürünlere artan talep neticesinde, tıpkı fiziksel dünyada olduğu gibi sanal dünyada da sahte ya da sahibinin izni olmadan kullanılan NFT'ler ve markalar görülmeye başlanmıştır.

Gerçekten de yaşanan gelişmelere bakılınca, fiziksel olarak kullanılması gereken, ayakkabı ve çanta gibi moda ürünlerini üreten firmaların bu kadar kısa sürede fiziksel olmayan sanal bir evrene adapte olmaları, tüketicilerin ise fiziksel olarak kullanamayacakları bu moda ürünlerinin NFT'lerini satın almak için adeta sıraya girmeleri, dijital bir çağda yaşadığımızın en belirgin göstergesidir. Bunun yanında tüketiciler özellikle “high fashion” olarak adlandırılan tasarım moda ürünlerinin, tıpkı fiziksel dünyada olduğu gibi “gerçek” olanlarını, yani bu moda markalarının üreticileri tarafından oluşturulmuş NFT'leri satın almak istemekte-

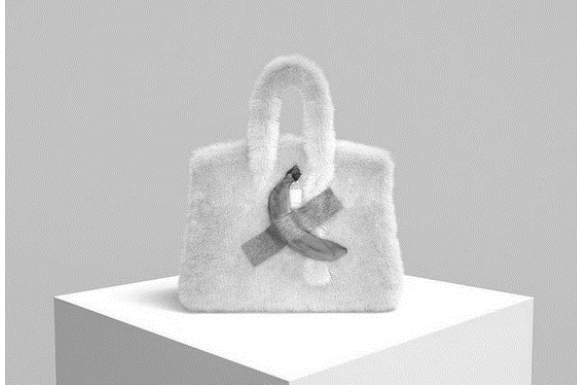
¹³ Mert Bahçe, ‘Moda Markaları NFT Sektörüne Akın Ediyor: Son Girişim ASRV’den Geldi’, (Coınturk, 15.01.2022), <<https://coin-turk.com/moda-markalari-nft-sektorune-akin-ediyor-son-girisim-asrvden-geldi>>, erişim tarihi: 27.01.2023.

¹⁴ ‘Our First Limited NFT Giveaway’, (ASRV, 12.01.2022), <<https://asrv.com/pages/press-release-first-nft-drop>>, erişim tarihi: 27.01.2023.

dir. Zira yine gerçek dünyada olduğu gibi sanal dünyada da “orijinal” moda ürünleri, bir yatırım ve statü göstergesi ya da koleksiyon aracı olarak görülmektedir. Peki, bir NFT'nin gerçek hak sahibine ait olmayan bir markayı/tasarımı ya da başkaca bir fikri mülkiyet hakkını izinsiz olarak içermesi durumunda bu ihlal yaratan NFT'ye nasıl sonuçlar bağlanabilir veya marka hukuku, NFT'lerin ya da NFT'lerin içerdiği fikri mülkiyet haklarının korunması için yeterli olacak mıdır, ne çerçevede uygulanacaktır? Bir moda tasarımcısının tasarımlarının kopyalanması ve NFT olarak satışa çıkarılması halinde nasıl hukuki çözümler elde edilecektir? Önceki hak sahibi NFT ve metaverse dünyasında marka ve tasarımlarını nasıl koruyacaktır?

III. Moda Hukuku Perspektifinden Bir Emsal Dava: META BIRKIN

Yukarıdaki soruların neredeyse tamamının tartışma konusu olduğu bir uyuşmazlık, hâlihazırda mahkemelere “Meta Birkin” davası olarak taşınmıştır:

Sanatçı Mason Rothschild, tüylü, renkli, puantiyeli, Mona Lisa ve Yıldızlı Gece tablolarının desenlerini içeren Hermes Birkin çanta şekillerinden oluşan 100 NFT'lik bir koleksiyonu, “<https://metabirkins.com/>” alan adı üzerinden, Kasım 2021’de satışa çıkarmıştır. Yine “metabirkins” isimli sosyal medya hesaplarının da sahibi olan sanatçı, Ocak 2022’ye gelindiğinde Meta Birkin satışlarından toplamda 1 Milyon \$’ın üzerinde kazanç sağlamıştır.

Hermes, Rothschild’in “Meta Birkin”lerinden haberdar olduktan sonra, sanatçıya New York Federal Mahkemesi’nde (“Mahkeme”) dava

açmış ve Meta Birkin NFT'lerini satın alan kişilerin, bu NFT'lerin bizzat Hermes tarafından üretildiğini ve satıldığını düşünerek satın aldıklarını, Rothschild'in bu NFT satışlarından Hermes Birkin çantaların ününü kullanarak haksız bir kazanç sağladığını iddia etmiştir. Hermes, "Meta Birkin" ibaresinin, "BIRKIN" marka tescilleri üzerindeki haklarını da ihlal ettiğini; zira "META" ibaresinin jenerik bir ibare olduğunu, taraf markalarını birbirinden farklılaştırmadığını savunmuştur.

Sanatçı ise Meta Birkin fikrinin, modanın 'kürksüz' girişimlerinin hızlanmasından ve alternatif tekstilleri benimsemesinden ilham aldığını ve ayrıca internet sitesine de Hermes markası ile ilişkisi bulunmadığına ilişkin de bir sorumluluk beyanı eklediği savunmalarını ileri sürmüştür. Fakat Hermes, bu sorumluluk beyanının Rothschild'in kullanımları ile Hermes markaları arasındaki karıştırılma ihtimalini daha da arttırdığını; zira Rothschild'in internet sitesinde açıkça ve bir zorunluluk bulunmadan "HERMES" markalarını da kullandığını belirtmiştir.

Rothschild ayrıca, ABD Anayasasının Birinci Değişikliğinin kendisine Andy Warhol'a Campbell'in çorba kutularını betimleyen sanat eserleri yapma ve satma hakkı verdiği gibi, Birkin çantalarını tasvir eden sanat eserleri yapma ve satma hakkı verdiğini belirten savunmalarda bulunmuştur. Bununla birlikte, Rothschild, "Meta Birkin" çalışmalarının, *Rogers v. Grimaldi* kriterlerine göre "sanatsal ifade" olarak değerlendirilmesi gerektiğini ve bu nedenle de marka hakkına tecavüz iddialarının "sanatsal ifade"ler için uygulanmadığını savunmuştur. Fakat Hermes buna karşılık olarak, Rothschild'in NFT'leri satışa çıkarmasının, sanatsal ifade kavramının dışında değerlendirilmesi gereken bir olgu olduğunu belirterek, gerek internet sitesindeki gerek ise tüm sosyal medya ve sanal dünyadaki kullanımların markasal kullanımlar olduğunu ve bu nedenle de kendi markaları aleyhine marka tecavüzü yarattığını iddia etmiştir.

Mahkeme, 18 Mayıs 2022 tarihli ara kararında, Rothschild'in Meta Birkin NFT'lerini *Rogers v. Grimaldi* kriterlerine göre "sanatsal ifade" olarak değerlendirmiştir. Ayrıca Mahkeme, NFT'ler bakımından da "geleneksel marka koruma uygulamalarının, örneğin "Meta Birkin" NFT'lerinin sanal olarak giyilebilen mallar olarak satıldığı durumda uygulama alanı bulabileceğini" not etmiştir.

Bahsi geçen değerlendirmesine karşın Mahkeme, Hermes'in davasını reddetmemiş ve hâlihazırda Hermes'in Rothschild'in "Meta Birkin" kullanımlarının sanatsal ifade olarak değerlendirilmemesi gerektiği ve tüketicileri NFT'lerin kaynağı konusunda yanılgıya düşürebileceği hu-

suslarını ispatlamak için yeterli delil sunduğu gerekçeleriyle dosyanın daha kapsamlı incelenmesine karar vermiştir¹⁵.

Söz konusu davada, 2023 başında mahkeme kararını açıklamıştır. Buna göre jüri, Rothschild’i marka hakkına tecavüz, Hermes’in markalarının sulandırılması ve siber işgal suçlarından sorumlu tutmuştur. Fakat yine de ilgili karar, dava boyunca tartışılan pek çok hukuksal soruna bir çözüm getirilebilmiş değildir. Örneğin kararda, “Rogers” testinin NFT’ler bakımından nasıl uygulanması gerektiğine dair herhangi bir değerlendirme yer almamaktadır. Yani Mahkeme, NFT’lerin “sanatsal ifade” olup olmadıklarına dair bir değerlendirmede bulunmamıştır. Yine ilgili markanın kullanımlarının açıkça yanıltıcı olup olmadığı değerlendirilmesine de kararda yer verilmemiştir¹⁶. Fakat kararın Rothschild’in aleyhine olmasından anlıyoruz ki jüri, Rogers kriterlerinin somut olayda vuku bulmadığını değerlendirmiş olmalıdır.

Bu karar, özellikle NFT’lerde kullanımla ilgili olarak, sanal dünyadaki marka korumasının kapsamına ilişkin ilk ve belki de en önemli kararlardan biridir. Özellikle halihazırda sanal dünyadaki varlıklara ilişkin olarak oldukça sınırlı yasal düzenlemenin ve emsal kararın bulunduğu düşünülürse, bu kararın pek çok mahkeme için emsal teşkil edeceği açıktır. Geline aşamada mevcut yasal düzenlemelere göre NFT’lerin fikri mülkiyet hakları kime aittir, NFT’ler fikri mülkiyet haklarını gerçekten ihlal edebilir mi, edebilirse nasıl sorularına yanıt aranması gerekmektedir.

IV. NFT ve Fikri Mülkiyet Hakları

Bir NFT, işin kendisinin değil, yalnızca temel alınan çalışmanın bir temsili olduğundan, bir NFT’nin satışı, alıcıya çalışmanın telif hakkını kazandırmayacaktır¹⁷. Yasal olarak, dayanak varlığı temsil eden bir NFT’nin sahipliğini edinmek, varlıkla ilgili olarak NFT’nin fikri mülki-

¹⁵ Felicia J. Boyd, Abida Chaudri, Jamie Brazier, ‘Hermès Challenge of “MetaBirkin” NFTs to Continue’, (Norton Rose Fulbright, 2022), < <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/844123f5/hermes-challenge-of-metabirkins-nfts-to-continue> >, erişim tarihi: 27.01.2023.

¹⁶ Blake Brittain, “Hermes wins U.S. trademark trial over 'MetaBirkin' NFTs”, (Reuters, 2023), < <https://www.reuters.com/legal/hermes-wins-us-trademark-trial-over-metabirkin-nfts-defendants-lawyer-2023-02-08/> >, erişim tarihi: 15.02.2023

¹⁷ Riya Kotwal, ‘Fashion and the NFT: Future or Facade?’, (Fashion Law Journal, 2022), < <https://fashionlawjournal.com/fashion-and-the-nft-future-or-facade/> >, erişim tarihi: 27.01.2023.

yet haklarını yeni sahibe vermemektedir. NFT'nin sahibi tarafından elde edilen haklar, NFT'nin transferini kolaylaştıran akıllı sözleşmenin şartlarına bağlıdır¹⁸. Blockchain Türkiye Platformu tarafından Aralık 2022'de hazırlanan raporda da belirtildiği üzere bir NFT'nin alım-satımı gerçekleştirilmek istendiğinde alt yapısında bulunan akıllı sözleşmeler kullanılacaktır. Bu akıllı sözleşmelerin kullanılması ile birlikte alıcı ve satıcı istenilen hususlar üzerinde anlaşabilecek ve sözleşme koşullarını belirleyebilecektir¹⁹. Ek olarak, akıllı sözleşmeler, NFT'nin yaratıcısının kim olduğu, kimler tarafından alındığı hususlarını içerdiğinden gerçek eser sahibinin ispatı ve belirlenmesi de kolay olmaktadır. Yani özetle, NFT'nin temsil ettiği eserin ya da markanın ya da başkaca bir fikri hak kimliği, NFT'nin satın alınması ile birlikte satın alana geçmemektedir. Örneğin, Nike markalı bir ayakkabının ya da bir sanatçının dijital resminin NFT'sini satın alınması durumunda, bu NFT'lerin taşıdığı marka ya da telif haklarının yeni sahibi NFT'yi satın alan olmamakta; fikri mülkiyet hakları, ayrıca devredilmedikleri sürece ilk sahiplerinde kalmaya etmektedir.

Öte yandan, hâlihazırda mevcut yasal düzenlemelerde NFT'lere ilişkin kapsamlı düzenlemeler yer almamakla mevcut durumda yerleşik fikri mülkiyet hukuku prensiplerine göre yorum yapılmakla birlikte bu alanda yeni çalışmalar yapıldığı da görülmektedir.

Örneğin Avrupa Birliği Fikri Mülkiyet Ofisi ("EUIPO"), sanal varlıklar ve NFT'ler için çok fazla başvuru almaya başlamış ve bu nedenle NFT başvurularının Nis Sınıflandırmasına göre hangi sınıfa dâhil olacağı ile ilgili yaşanan kaygıları görerek, bir rehber hazırlamıştır²⁰. Bu rehber göre sanal mallar, 09. sınıfa dahil edilecek fakat sanal malın özgülendiği mallar ya da hizmetler spesifik olarak kapsamda belirtilecektir (örneğin: sınıf 09: "*indirilebilir sanal mallar, yani sanal giysiler*"). NFT'ler için de söz konusu uygulamanın geçerli olacağı ve NFT tarafından kimliği doğrulanan dijital ögenin türünün sınıflandırmada belirtilmesi gerektiği

---

¹⁸ Ho, Pang. 'Non-Fungible Tokens (NFT) and Intellectual Property Law.' (Amica Law LLC. 12.12.2022).

¹⁹ Blockchain Türkiye Platformu, "NON-FUNGIBLE TOKEN (NFT) -NİTELİKLİ FİKRİ TAPU RAPORU", (2022), s. 27.

²⁰ 'Virtual goods, non-fungible tokens and the metaverse' (EUIPO, 23.06.2022) <https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/news-newsflash/-/asset_publisher/JLOyNNwVxGDF/content/pt-virtual-goods-non-fungible-tokens-and-the-metaverse>, erişim tarihi: 31.01.2023.

vurgulanmıştır. Ancak sınıflandırma ve NFT’lerin her zaman 09. sınıfta tescil edilebilir olup olmayacağı bir soru işareti olarak kalmıştır. Nitekim Rehber’e göre NFT’ler ancak indirilebilir ise 09. sınıf kapsamında tescil edilebilecektir (bknz: “*indirilebilir sanal mallar*”). Bu gibi durumlarda, NFT’lerin ya da benzer diğer sanal varlıkların, uygun sınıflarda tescil edilebileceği kabul edilebilecektir²¹.

Tüm bu karmaşa ve kaygılar, Dünya Fikri Mülkiye Ofisi (“WIPO”) tarafından yayınlanan ve 01 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe giren Nice Sınıflandırmasının 12. baskısı ile giderilmeye çalışılmıştır. 12. baskıya eklenen değişiklikler arasında, NFT’ler ve kripto varlıklarla ilgili olarak 9. ve 42. sınıflara yapılan eklemeler bulunmaktadır. Bu kapsamda, 09. sınıfa NFT’ler açık olarak “*downloadable digital files authenticated by non-fungible tokens [NFTs]*” ifadesi ile eklenmiştir. Böylece NFT’lerle ilgili marka tescillerinin, 09. sınıfı kapsayacak şekilde yapılacağı, WIPO tarafından doğrulanmıştır.

Paralel olarak ülkelerin de kendi mevzuatlarında değişiklik yapmaya, NFT’lerin korunması, NFT’ler üzerindeki haklar ve özellikle de vergilendirme konularında çalışmalara başlandığı görülmektedir²². Hukuki perspektiften bakıldığında ise şu anda 181 ülke tarafından onaylanan Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi, sözleşme taraflarının, tür veya biçimden bağımsız olarak eser sahiplerine münhasır haklar vermeleri gerektiğini ortaya koymaktadır. Bern Sözleşmesi, sözleşmeyi dijital ortama uyarlayan WIPO Telif Hakkı Antlaşması da dâhil olmak üzere diğer uluslararası sözleşmelerle desteklenmiştir²³. Bu antlaşma, bir eserin dijital biçimde elektronik bir ortama aktarılmasının da hak sahibinin onayını gerektirdiğini açıkça düzenlemektedir. Buradan hareketle, NFT’ler için de eğer mevcut bir hakkı içerecek ise önceki hak sahibinden izin alınması suretiyle oluşturulması gerektiğini sonucuna ulaşılabilir.

²¹ ‘EUIPO guidelines on the registration of virtual goods and NFTs’, (CMS Law-Now, 09.02.2022), <<https://www.cms-lawnow.com/ealerts/2022/09/euipo-guidelines-on-the-registration-of-virtual-goods-and-nfts>>, erişim tarihi: 31.01.2023.

²² Reeds Solicitors, ‘Are Non-Fungible Tokens Legally Regulated?’ (LEXOLOGY, 2022), <<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=abdac300-8b09-40d2-853d-98a0db241fb2>>, erişim tarihi: 31.01.2023.

²³ Andy Ramos, ‘The metaverse, NFTs and IP rights: to regulate or not to regulate?’, (WIPO, 06.2022), <https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2022/02/article_0002.html>, erişim tarihi: 31.01.2023.

Fakat aynı Sözleşmeye göre bazı kullanımlar, fikri mülkiyet hakkı sahiplerinin münhasır yetkisinden çıkarılmıştır (örneğin: *bir markanın bir marka sahibinin ürün veya hizmetlerini tasvir etmek için kullanılması*). Bu gibi durumlar, NFT'ler için de geçerli olabilecek ve bu nedenle hak sahipleri, münhasır yetkileri dışında bırakılan kullanımlar bakımından ilgili NFT'ler üzerinde hak iddia edemeyebileceklerdir. Fakat kanaatimizce marka hukukunun genel prensipleri dikkate alındığında, herhangi bir markanın örneğin, NFT gibi dijital bir nesnede kullanılması ve NFT'lerin satışa konu edilerek kar elde edilmesi amacıyla ticaret hayatına çıkarılması veya söz konusu NFT'ler ile marka hakkı sahibi arasında bir ilişki bulunduğu izlenimi yaratılması, vb. durumlarda, markanın sahibinden izin istenmesi gerektği söylenebilir.

Özellikle de NFT'lerin çoğu zaman satışa çıkarılan ve bu satışlardan gelir elde edilmesini sağlayan bir araç olduğu düşünüldüğünde, Türk fikri mülkiyet hukuku kapsamında, 6769 Sınai Mülkiyet Kanunu'nda ("SMK") yer alan marka hakkına tecavüze ilişkin düzenlemelerin, uygun düştüğü ölçüde NFT'ler ya da benzer sanal mallar için de uygulanmasının önünde bir engel yoktur.

Yine Türk Ticaret Kanunu'nun haksız rekabete ilişkin hükümlerinde "*başkasının iş ürünleri veya faaliyetleri ile karıştırılmaya yol açmak*" bir haksız rekabet hali olarak düzenlenmiştir. Kanun lafzından da anlaşılacağı üzere, iş ürünü kavramı oldukça geniş tutulabilir. Bu durumda, örneğin bir NFT'te "X" markası yer alıyorsa, NFT'yi satın alan kişiler, bu NFT'lerin "X" markasının sahibi ile ilişkili olduğu, bu NFT'leri piyasaya sürenin "X" markası sahibi olduğunu düşünebilir, bu durum ise haksız rekabet teşkil edecektir.

Fakat öte yandan, NFT'lerin bir sanat biçimi olduğu da düşünebilir. Bu durumda tıpkı Andy Warhol'un "CAMPBELL" markalarını tablolarında kullanması gibi, NFT'lerde de sanatsal gaye ile bir markanın kullanılmasına karşı çıkılmayacağı da söylenebilir. Bu durumda, esasen her somut olayın kendi özelliğine göre değerlendirme yapılması en hakaniyetli sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır.

Ülkemizde de yaşanan gelişmeler neticesinde NFT'ler hukuki uyumsuzluklara konu olmaya başlamışlardır. Oldukça yakın bir zamanda, NFT'ler hakkındaki ilk ihtiyati tedbir kararı İstanbul 3. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi tarafından verilmiştir²⁴²⁵. Söz konusu dava-

²⁴ Mutlu Yıldırım Köse, Havva Yıldız, 'NFT'ler ile İlgili Güncel Hukuki Gelişmeler: Türkiye'de NFT'lerle İlgili İlk İhtiyati Tedbir Kararı Verildi', (Gün+Partners,

daki uyuşmazlık konusu ise Cem Karaca'nın portresinin bir NFT'te kullanılmasına ve bu NFT'lerin satışa çıkarılmasına ilişkindir. Mahkemece alınan bilirkişi raporunda da yukarıdaki açıklamalarımızla paralel olarak, Cem Karaca'nın dış görüşünün ticari amaçla portreleştirilmesi ve NFT biçiminde satışa arz edilmesinin Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun ("FSEK") madde 86 ve Türk Medeni Kanunu madde 24 uyarınca kişilik hakkı ihlali olduğu değerlendirilmiştir. Mahkemece, ihtiyati tedbir talebinin kabulüne karar verilmiştir. Bu surette, uyuşmazlık konusu NFT'lerin satışa sunulduğu platformlara erişim engeli getirilmesi ve bu portrelerin satışının engellenmesine karar verilirken, kararın icrası da Erişim Sağlayıcıları Birliği'nce yerine getirilmiştir.

V. SONUÇ

NFT'lerin moda endüstrisinde de çığır açtığı, özellikle de "high fashion" markalı ürünlerin koleksiyonluk değerleri de dikkate alındığında, NFT'ler ile birlikte türünün tek örneği koleksiyonluk moda ürünleri için yeni bir sanal kapı açıldığı açıktır. Bu nedenden dolayı ki sanal evrende de değerini korumak isteyen moda markalarının yaşanan hızlı gelişmelere hemen ayak uydurduğu ve gelişmeleri yakından takip ettiği görülmektedir.

Fakat bu gelişmelere hızlıca ayak uyduran yalnızca moda markaları değildir. Tüm bu gelişmelerle ve NFT'lerin yüksek değerlemesi birleştiğinde, tıpkı "MetaBirkin" uyuşmazlığında da görüldüğü gibi ünlü markaların ikonik giyim ürünlerinin ve markalarının ya da diğer fikri mülkiyet haklarının, üçüncü kişilerce NFT'lerde izinsiz kullanılması sorunuyla da karşılaşmıştır. Bu durum ise fikri mülkiyet hakkı sahipleri için pek çok çıkmaza yol açmaktadır ve muhtemelen açmaya devam edecektir. Fakat mevcut yasal düzenlemeler, hak sahiplerinin bu durumda hangi yollara başvuracağını, hangi kanun hükümlerine başvuracağını ya da haklarını sanal dünyada nasıl koruyacaklarını detaylı olarak düzenlemektedir. Moda tasarımcılarının, tasarım ve markalarının sanal dünyada korunması için ek yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğu çok açık olmakla birlikte, yasal düzenlemelerin yapılması için adımlar atılmaya başlandığı

14.09.2022), <<https://gun.av.tr/tr/goruslerimiz/makaleler/nft-ler-ile-ilgili-guncel-hukuki-gelistmeler-turkiye-de-nft-lerle-ilgili-ilk-ihiyati-tedbir-karari-verildi>>, erişim tarihi: 31.01.2023.

²⁵ Neil Wilkof, 'First preliminary injunction issued by a court in Turkey regarding NFTs', (Ipkiten, 29.08.2022), < <https://ipkiten.blogspot.com/2022/08/first-preliminary-injunction-issued-by.html>>

ve bu surette yol gösterici emsal kararların hâlihazırda yolda olduğunu da söylemek mümkündür. Bununla birlikte, uygun düştüğü ölçüde fikri mülkiyet haklarına ilişkin mevcut yasal düzenlemelerin, NFT’ler veya diğer sanal verilere uygulanmasının önünde herhangi bir engel olmadığı kanaatindeyiz.

KAYNAKÇA

ASRV, Our First Limited NFT Giveaway, (2022)

Bahçe M, Moda Markaları NFT Sektörüne Akın Ediyor: Son Girişim ASRV’den Geldi (Cointurk 2022)

Blake Brittain, “Hermes wins U.S. trademark trial over 'MetaBirkin' NFTs”, (Reuters, 2023)

Blockchain Türkiye Platformu, Non-Fungible Token (Nft) - Nitelikli Fikri Tapu Raporu (2022)

Boyd FJ, Brazier ACJ, Hermès Challenge of “MetaBirkin” NFTs to Continue (Norton Rose Fulbright, 2022)

C. Jaynes, W. B. Seales, K. Calvert, Z. Fei, and J. Griffioen, The Metaverse: A Networked Collection Of Inexpensive, Self-Configuring, Immersive Environments. In Proceedings Of The Workshop On Virtual Environments (EGVE 2003)

CMS Law-Now, EUIPO guidelines on the registration of virtual goods and NFTs, (2022)

EUIPO, Virtual Goods, Non-Fungible Tokens And The Metaverse (EUIPO 2022)

Greenberg A, Crpto Currency (Forbes 2011)

Gökkoyun SC, NFT'nin Türkçe karşılığı 'Nitelikli Fikri Tapu' olarak belirlendi (AA 2022)

Kotwal R, Fashion and the NFT: Future or Facade (Fashion Law Journal, 2022)

Köse M, Yıldız H, NFT’ler ile İlgili Güncel Hukuki Gelişmeler: Türkiye’de NFT’lerle İlgili İlk İhtiyati Tedbir Kararı Verildi, (Gün+Partners 2022)

Opensea, JankyAndGuggimon, ‘SUPERPLASTIC: SUPERGUCCI’ (2022)

Pang H, Non-Fungible Tokens (NFT) and Intellectual Property Law (Amica Law 2022)

Ramos A, The metaverse, NFTs and IP rights: to regulate or not to regulate? (WIPO 2022)

Reeds Solicitors, Are Non-Fungible Tokens Legally Regulated (lexology, 2022)

Wilkof N, First preliminary injunction issued by a court in Turkey regarding NFTs (Ipkitten 2022)

Vogue, adidas Originals ve Prada'dan Metaverse ve NFT Girişimi, (2022)